

XU HƯỚNG VẬN ĐỘNG VÀ ĐIỀU CHỈNH

TS PHAN HIỂN MINH

NỘI DUNG

Xu hướng vận động và điều chỉnh chính sách thuế của các nước trên thế giới trong bối cảnh hội nhập kinh tế quốc tế ngày càng gia tăng thể hiện ở 6 đặc điểm lớn.

Nguyên tắc đánh thuế

- Nguyên tắc “đánh thuế theo nước cư trú” – đang được thay thế bằng nguyên tắc “đánh thuế dựa trên chủ quyền lãnh thổ” còn gọi “đánh thuế theo nguồn phát sinh”.
- Gây ra sự khập khiễng và dẫn đến việc đánh thuế trùng giữa các quốc gia.
- Hạn chế tính hấp dẫn của môi trường đầu tư và ngăn cản quá trình tự do hóa thương mại và đầu tư tại quốc gia đó.

Chức năng của hệ thống thuế

- Một là: Tăng tốc độ thu ngân sách nhà nước từ thuế không thể vượt quá cao so với tỷ lệ tăng trưởng GDP. Nếu tốc độ tăng thu vượt quá giới hạn thì sẽ xảy ra tình hình tụt thu.
- Hai là: Sự khác biệt về thuế suất giữa các ngành, các lĩnh vực sản xuất ở một giai đoạn nào đó, sẽ dẫn đến các quyết định đầu tư không hiệu quả và do đó, nguồn lực kinh tế sẽ phân bổ không hợp lý.

Sử dụng chính sách thuế khuyến khích đầu tư

- Các khuyến khích về thuế đối với việc đầu tư được thiết lập ở một tầm lớn hơn.
 - a. Giảm thuế suất thuế thu nhập của doanh nghiệp.
 - b. Xóa bỏ việc đánh thuế trùng giữa thuế thu nhập doanh nghiệp và thuế thu nhập từ lợi tức cổ phần .
 - c. Thay thế thuế doanh thu là một loại thuế bị tính trùng lấp bằng một loại thuế khác đánh vào giá trị gia tăng của hàng hóa và dịch vụ.

Điều tiết chính sách thuế thu nhập

- Thay đổi từ mục tiêu điều tiết thu nhập sang mục tiêu tăng cường hiệu quả kinh tế.
- Chuyển từ việc đóng vai trò như một công cụ.
- Đảm bảo công bằng xã hội theo chiều dọc sang đóng vai trò như một công cụ đảm bảo công bằng xã hội theo chiều ngang.
 - a. Giảm mức thuế suất tối đa và nâng cao mức thuế suất tối thiểu.
 - b. Giãn cách giữa các mức thuế suất.
 - c. Hạ thấp và thống nhất các mức thuế.

Chính sách thuế giữa các quốc gia

- Xu hướng thống nhất chính sách thuế giữa các quốc gia.
 - a. Giảm thuế nhập khẩu một cách đơn phương, hoặc theo các cam kết.
 - b. Xóa bỏ dần việc đánh thuế trùng (double-taxation) giữa các quốc gia.

Cơ cấu ngân sách nhà nước

- Xu hướng thay đổi trong cơ cấu thu ngân sách nhà nước.
 - a. Tỷ trọng thuế trực thu trong cơ cấu tổng thu ngân sách từ thuế sẽ tăng lên.
 - b. Tỷ trọng thuế gián thu trong tổng thu ngân sách nhà nước từ thuế sẽ giảm.

Tóm lại

- Việt Nam cần phải có những biện pháp điều chỉnh chính sách thuế của mình với phạm vi không nằm ngoài những xu hướng trên. Đây là một việc làm khá phức tạp nhưng chúng ta buộc phải thực hiện.
- Để các đề xuất nêu trên thêm phần khả thi thì ít nhất Việt Nam cần phải triển khai được toàn diện chiến lược xuất khẩu – biện pháp nhằm bảo vệ sản xuất trong nước trước hàng nhập khẩu trong điều kiện hội nhập kinh tế hiện nay và bên cạnh đó cần thiết lập một cơ chế giám sát thu thuế gọn, nhẹ và hoạt động có hiệu quả hơn